

► Enne kui arhitektid asja kallale asusid, nägid tulevased saunaruumid välja just nõnda.

Äp

Teet Reier
aripaev@aripaev.ee

Arhitektid Muru ja Pere andsid iidsele tallihoonele moodsa sisu: praegusesse saunahoonesse sisenejaid tabab paras üllatusmoment.

Sügisel mööda maakohiti sõites tunduvad enamik maju liigagi sarnased, tumedaks tõmbunud voodrilauad, hallid eterniitkatused ja tihti mõni kiivakiskuv kõrvalhoone. Ühesõnaga, kenasti ümbritsevasse kesapõldu sulanduvad.

Pärnumaal Orel asuv maja jääb teelt vaadates kõrvalhoonete ja kõrgeks sirgunud kuuseheki varju. Kui ei paistaks hele laudvooder ja kollane kasvahoone kui maa-märk, ei teaski, et oleme õigesse kohta jõudnud.

Maja on avväärne. Suuremalt jaolt puidust, aga kolmandik ka maakivist, viimaselt võib leida ka ehitusdaatu-

mi 1856. Ehk siis nagu pere-naise jutust selgub, on hoone kerkinud samal aastal, mil kuulsa Tori hobusekasvatuse maakivist hooned. Ning üks olnud seegi maakiviosa siin mõeldud hobustele. Kariloomadele ehitati omaette laudahoone.

Pere-naise sõnul kolisid nad sellesse majja viieküm-nendate keskpaiku, kolhoos müüs toona tühjalt seisnud hooned maha pelgalt kütte-puu raha eest.

Kunagisse talli tehti loom-laut, sead ja kanad said sinna kodu, elu maal polnud toona ilma oma abimajapi-damiseta lihtsalt mõeldav. Kui loomapidamine rauges, jäi ruum lihtsalt jõude seis-ma, kuni väimeespoeg tõi lin-nast kohale arhitektid Muru & Pere ning vanale kivikesta-le moodsa sisu andmine sai otsustatud.

“Protss läks käima 2004. aasta hilissügisel, kui käisi-me kohapeal vana lauta kaemas ja see, mida kogesime, oli inspireeriv,” räägib Pee-

Äp

MIS ON MIS

Modernse saunaga vana talumaja Pärnumaal

- Arhitektid Urmas Muru ja Peeter Pere
- Idee: 2004
- Valmis: 2009

Vormimän-gule vastan-dub ja mängib kaa-sa vana taluarhitek-tuuri rustikaalsus ja materjalide ehedus.

Peeter Pere, arhitekt

ter Pere. “Mõte sai käima tõmmatud, lõplike jooniste-ni jõudsime mõni aasta hil-jem ning saun sai valmis eel-misel aastal.”

Pere sõnul kavandati va-nasse talli saun ja ruumid külalistele: “Kui vahepeal muutus tall loomalaudaks,

siis nüüd saunaks. Käed seoti lahti, ehk siis piirideks olid vaid seinad.”

Sõnnik välja ja võis pihta hakata. “Kui Picassol on si-niste ja roosade maalide pe-riood, siis see saunalahen-dus sattus Muru & Pere voo-lavate vormide perioodi. Tei-sisõnu, TALLI-SPA veeprot-seduuride, leilikuumuse ja muu saunas voolava mate-riaalseks kehatuseks said vabavormilised ruumikon-tuurid. Teise korruse partele toetuv puhkeruumi “tünn” ja valge, valgust ja aurupilve iseloomustav siseviimistlus,” kirjeldab Pere sauna sündi. “Hoone välisilmele tegime me ainult katuseremondi et-tepaneku.”

Kogu sellele tänase päe-va võttestikku iseloomus-tavale vormimängule vas-tandub ja mängib Pere sõ-nul kaasa vana taluarhitek-tuuri rustikaalsus ja mater-jalide ehedus: maakivist sei-nad ning osaliselt avatud takutatud planksein, palgist laetald.